

Sadece bilim, arıcılar ve çiftçiler arasındaki çatışmayı tarafsızca çözebilir, ancak son söz Avrupa Birliği'ne ait olacak!

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 13.02.2017 Брой: 2/2017

*Neonikotinoid grubundan insektisit ürünlerin üretimi, ticareti ve kullanımının artıları ve eksileri gibi oldukça hassas bir konu hakkında önde gelen bitki koruma uzmanı **Plamen Lazarov** ile röportaj. Bu dava, hem arıların yaşamı ve sağlık durumu hem de yüksek ekonomik öneme sahip tarımsal ürünlerin yetiştirilmesi ve korunması ile ilgili olduğundan, şüphesiz ülkemizde de büyük bir kamuoyu ilgisi çekiyor. Ancak bu sorunlu durum, korkuların, spekülasyonların ve yetkisiz yorumların körüklenmesi için iyi bir ortam olduğunu kanıtladı. **Bölüm I***

Sayın Lazarov, son zamanlarda imidacloprid, thiamethoxam ve clothianidin aktif maddelerini içeren bitki koruma ürünlerinin yasaklanması hakkında yeniden tartışmalar başladı. Zararlı etkileri gerçekten bu kadar önemli mi?

“Gerçek nadiren saf ve asla basit değildir.”

Oscar Wilde

Clothianidin, thiamethoxam ve imidacloprid olmak üzere üç aktif maddeden birini içeren bitki koruma ürünlerinin (BKU) kullanımının yasaklanması, bir dizi nesnel ve öznel faktör tarafından belirlenmektedir. Tohum ve toprak uygulaması yasağı getirildiğinde ve **neonikotinoidlerin*** yaprak uygulaması kısıtlandığında, neonikotinoidlerin tozlayıcılar üzerindeki zararlı etkilerine dair sağlam, tartışmasız ve kesin bir kanıt yoktu. Şu anda da yok. Bu, hiçbir şekilde bu ürünlerin zararsız olduğu anlamına gelmez. Sadece kesin bir bilimsel kanıt yok. Yaklaşık 4 yıl öncesine, neonikotinoid ürünlerin iki yıllık uygulama yasağına ilişkin düzenlemenin kabul edildiği zamana dönersek, yasağın 27 AB Üye Devleti (o zamanlar 28 AB Üye Devleti) tarafından oybirliğiyle kabul edilmediğini hatırlayacağız. Dahası, doğru karara varmak için ikinci bir oylama yapılması gerekti. Böylece, örneğin ilk oylamada Bulgaristan çekimser kaldı, ikincisinde ise yasak lehinde oy kullandı.

Şimdiye kadar, Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi'nin (EFSA) pozisyonu, **neonikotinoidlerin neden olduğu arı ölümlerine dair yeterli kanıt olmadığı** yönündeydi.

BKU'ların arıların dostu olmadığı iyi bilinmektedir. İnsan yaşamının, daha doğrusu insan beslenmesinin, arıların faaliyetiyle ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olduğu da aynı derecede iyi bilinmektedir. Arıcıların ciddi bir sorunu olduğu bir gerçek; çiftçilerin de ciddi bir sorunu olduğu bir gerçek. Bu iki sorundan biri çözülecek, ancak kesinlikle sadece bilimin katılması gereken gerçekten derinlemesine çalışmalardan sonra. Ne neonikotinoid üreticilerinin ne de tamamen tarafsız olmayan STK'ların karar alma sürecinde yeri yoktur. Her iki taraftan da böyle müdahalelere dair yeterli kanıt vardır. Gelecekte de bu böyle devam ederse, karar tarafsız olmayacak!

Bu sözlerimden sonra, muhtemelen birçok kişi profesyonel olarak bağlı olduğum sektörün tarafında olduğumu düşünecektir. Durum bu değil! Hem bir profesyonel hem de bir kişi olarak gerçeğe ulaşmakla ilgileniyorum. Ama Oscar Wilde'ın dediği gibi, gerçek nadiren saf ve asla basit değildir. Ve gerçek, insanlar adına bulunmalıdır. Albert Einstein'a atfedilen bir düşünceyi görmezden gelinemez – "Eğer arı yeryüzünden kaybolursa, insanın yaşamak için sadece dört yılı kalır." Ancak, işlerin doğa ve insanlar adına mı yoksa kâr adına mı yapıldığı konusunda net olmalıyız. Yine de, kârın sadece ve yalnızca pestisitlerin üretimi, ticareti ve kullanımından gelebileceğini hayal etmemeliyiz. Kâr, bir yöne veya diğerine lobicilik ve kişisel çıkarlar olarak da sızabilir.

Peki Bulgar yetkililer sorunu çözmek için ne yapmalı?

Çok daha önemli olan, halihazırda uzun vadeli çalışmalardan elde edilen bilimsel sonuçlara sahip olmaktır. Şu anda hem resmi gıda güvenliği otoritesi EFSA hem de bilimsel enstitüler tarafından

yapılan çalışmalardan çeşitli sonuçlar var. Bulgaristan zincirin bir halkasıdır ve hem EFSA'nın nihai görüşünü hem de Avrupa Komisyonu'nun kararını beklemeliyiz. Bulgar yetkililerin AB düzenleyici çerçevesinde öngörülenler dışında eylemlerde bulunma olanakları sınırlıdır. Aktif maddelerin onaylanması veya yasaklanması, Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi'nden gelen bir teklif üzerine gerçekleştirilir ve AK kararı alır ve ilgili düzenlemeyi yayınlar. Her an, neonikotinoidler clothianidin, thiamethoxam ve imidacloprid'in etkisi üzerine yapılan en son çalışmaların sonuçlarıyla ilgili EFSA raporunun yayınlanması beklenmektedir. Yetkili otorite olan Bulgaristan Gıda Güvenliği Ajansı (BGGA), çiftçilere veya çevre örgütlerine değil, AK'nın resmi olarak kabul edilmiş bir kararına uymalıdır.

Gıda Zinciri Risk Değerlendirme Merkezi'nin rolü nedir ve bu yapı, çiftçi-arıcı-neonikotinoid-arı sorununun çözümüne nasıl katılıyor?

“Geçmişin tek cazibesi, geçmiş olmasıdır.”

“Yapılan aptalca şeyler için tek teselli,

kişinin daha sonra onlardan bahsetmekten

her zaman zevk almasıdır.”

Oscar Wilde

Birisi GZRDM'nin kuruluş gerekçelerini ve resmi görüşlerini okursa, Oscar Wilde'ın düşüncesinin ne kadar doğru olduğunu görecektir. Yapılan şey, bir aptallık değil, Tarım ve Gıda Bakanlığı'nın önceki yönetimi tarafından Gıda Zinciri Risk Değerlendirme Merkezi'ni Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi benzeri olarak kurduğunda ve yapılanlarla övündüklerinde profesyonel bir delilikti. Belki de tüm branş örgütleri ve çok sayıda uzman, bu yapının kurulması konusunda açıkça olumsuz bir görüş bildirdiği için. Gerekli olup olmadığını söyleyemem. Ancak orada bitki koruma alanında yapılan şey, BGGA ile faaliyetlerin tekrarı, yetkilendirme prosedürlerinde gecikmeler ve pratikte risk değerlendirme faaliyetinin tamamen yokluğudur. Merkezin arılar ve neonikotinoidler konusundaki acil soruna bir pozisyon aldığını görmedim. Kaçırılmış olabilirim, ama en azından internet ortamında onların uzman görüşünü bulamadım. Bunun yerine, maalesef yüksek bir idari pozisyona yerleştirilen bir hayvancılık uzmanının aktif katılımıyla oluşturulan bu yeni organ, BKU'ların ticaretinin ve kullanımının sahada gerçekten kontrol edilmesi için BGGA'ya tahsis edilebilecek personel pozisyonlarını "tüketti". Bunun yerine, GZRDM'de 14 kişilik bir genel idare atandı, ancak bu kişiler BKU pazarını ve kullanımlarını kontrol etmiyor ve bu faaliyete hiçbir şekilde yardımcı olamıyorlar. Tarım ve Gıda Bakanlığı 14 pozisyonu bitki koruma müfettişleri için ayırmış olsaydı, bu sektörün idari kapasite açığının yarısını çözerdi.

** Kısalık ve basitlik adına, yasak olmayan bu gruptan dört aktif madde daha olduğu için, yasaklanan üç aktif madde için bu terimi kullanacağım.*

Devam edecek...

Önde gelen Bulgar bitki koruma uzmanı Plamen Lazarov ile röportajın II. bölümünü bekleyin.